

treba je časa in potrpežljivosti, preden izdolbeš iz sirove lipovine svetnika. Slovenski starši to pot ste imeli priliko videti, kako vzorno vzgajajo vaše otroke! Bodimo poštvalnim odgojvalcem hvala za njih plemenito delo, ki je njim v čast, mlademu zrodu v korist, a nam v zadovoljstvo in zabavo. Tako prireditelj ima za marsikaterega učenca več moralnega uspeha kakor več tednov šolskega pouka. To delo je hvalježno in plodonosno, ker spaja ožje naklonjenost odgojvalca z ljubeznijo in vdanostjo učenčev; a to je faktor, ki edini le omogoči uspešno delovanje šole. — Učitelji! S takimi prireditvami si pridobite hvalne vam slov. rodilce; in to je neprecenljive važnosti za zdrav razvoj šolske mladine; zakaj le na podlagi medsebojne vzajemnosti se moreta blagotvorno izpolnjevati šola in dom. — Sodeč po tem uspehu se nadajamo, da se v najkrajšem času spet pokažejo iskri mali diletantje. To je želja vseh iskrenih prijateljev mladine.

Jubilejsko delo za otroke. Organizuje se v kratkem na Dunaju velika komisija, ki bo pomagala vladi izvesti jubilejsko delo v korist osirotelih in zanemarenih otrok. Organizacija se izvede posebej za vsako deželo.

Na štirirazredni ljudski šoli na Jesenicah se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje. Prošnje do 10. junija 1908. V Poljanah nad Škofjo Loko je razpisano učno mesto. Prošnje do 6. junija t. l.

Roditeljski sestanek bo v nedeljo, dne 7. junija ob 3. uri pop. v Javorjah nad Škofjo Loko v šoli. Dnevni red: 1. Zakaj škoduje slabo vedenje šolskih otrok zunaj šole tudi staršem. Poroča šolski voditelj g. Leo Pibrovce. 2. Škodljivost opojnih pijač. Statistika. Poročevalec isti. 3. Prosti razgovor.

Prošnja. Vse velečenjene gospe in gospodične kolegije in gospe kolege s Kranjskega, ki so že v pokoju, prosim, da mi v svrhu statistike, ki jo hočem sestaviti, izvolijo poslati sledeče date zanesljivo do 31. maja t. l.: 1. ime in priimek s pristavkom (nadučitelj, učitelj); 2. sedanje bivališče; 3. dan, mesec in leto sposobnostnega izpita; 4. koliko časa v pokoju; 5. koliko znaša pokojnina. — Fran Stojec, nadučitelj v pokoju na Vrhniki.

Letošnja tuokrajna učiteljska skupščina ormoškega okraja se vrši 8. julija pri Vel. Nedelji. Imed običajnih točk sta na dnevnem redu referata: 1. „Kako naj ohrani ljudska šola šestdesetletni vladarski jubilej našega presvetlega cesarja v trajnem spominu? Kako naj sodeluje zlasti na polju skrbstva in varstva otrok?“ Poročevalci: Sijanec Ludovik, Poplatnik Fran, Pinterič in Potrato. 2. „Katera načela je upoštevati pri reviziji učnih načrtov in kako se naj postopa pri izvršbi te revizije?“ Poročevalci: Kosi, Salamon, Megla, Zedei, Porekar, Rosina, Bregant in Trstenjak.

Osebnosti v ormoškem okraju. Za nadučitelja sta imenovana Fran Cajko pri Sv. Bolfenku in Ivan Vertot na Runču, oba dosedaj učitelja ravnotam. Fran Karbaš, dosedaj prov. učitelj pri sv. Miklavžu, je nastavljen definitivno. Gdč. Leonida Herzog, suplentinja na ormoški okoliški šoli je dobila provizorično mesto pri Sv. Križu blizu Ljutomerja; na njeno mesto je imenovan Milko Jerše, dosedaj suplent na ptujski okoliški šoli.

Prošnja. Soška podružnica „Slov. planinskega društva“ je sklenila, da sezida na Krnu planinsko kočjo, ki bo nosila ime našega ljubljence, pesnika S. Gregorčiča. Vrh sivega Krna naj stoji ponosen spomenik našemu slavnemu sinu planin, spomenik, ki sprejme v svoje varno okrilje trudnega turista, ki sili vrh planin, da bi užival lepoto prirode. Iz kočje bo videl planince ves pesnikov planinski raj in še velik del ljubljene slovenske domovine. Nazaj grede ne bo zamudil obiskati pesnikove rojstne hiše na Vrsnem in groba pri sv. Lovrencu. — Mili rojaki! Ideja o zgradbi S. Gregorčičeve kočje se mora uresničiti, naš pesnik mora dobiti ta, zraven nagrobnega najprimernejši spomenik, ki bo pospeševal med Slovenci in tuji zanimanje za Gregorčičev raj, za krasne naše planine, ki jih je on tako iskreno ljubil. Zato se obračamo do vsakega rojaka z iskreno prošnjo: prispevajte vsak po svoji moči, da se na sivem Krnu čimprej dvigne iz tal S. Gregorčičeva kočja! — Odbor Soške podružnice S. P. D. v Tolminu.

Razgled po šolskem svetu.

— **Demonstracije na visoki šoli za živinozdravništvo.** Z Dunaja poročajo dne 4. t. m.: Danes so priredili slušatelji na visoki šoli za živinozdravništvo hrupne demonstracije. Zahtevali so, da se visoka šola, ki je sedaj podrejena vojnemu ministarstvu, podredi naučnemu ministarstvu, nadalje svobodno volitev rektorja itd. Posredovati je moralo vojaštvo z nasajenimi bajonetmi. En dijak je bil lahko ranjen. Dijaki so poslali v poslansko zbornico deputacijo ter so se potem korporativno podali k tehniki in k vseučilišču, da bi pridobili zase dijake teh dveh visokih šol. Istega dne popoldne so se na visoki šoli za živinozdravništvo ponovile demonstracije. Dijake, njih okoli 100, so razgnali vojniki in redarji. Dijaki so zopet odšli pred parlament ter so vnovič odposlali deputacijo. Za tem so se podali pred vseučilišče in odposlali deputacijo k rektorju. Končno so se razšli.

— **Poljska šola v Hnilcah** zažgana iz privatnega maščevanja. Dne 21. aprila je bila v vasi Hnilce, okraj Podhajce v Galiciji, ki ima mešano prebivalstvo, malorusko in poljsko, zažgana poljska šola, ki jo vzdržuje poljska šolska družba. Poljaki so osumili Maloruse, češ, da so oni zažgali šolo iz narodnopolitiških razlogov. Sedaj se je po dokazalo, da je bila šola zažgana iz privatnega maščevanja.

— **Romunske šole.** Romunski škof Ivan Papp je na cerkveni sinodi v Aradu izjavil, da večina šol v 600 občinah njegove škofije noče vzeti državne podpore, da ne zadobi država večega vpliva na šolstvo.

— **100.000 kron za nemški šulferajn.** Nedavno je v Kremnu umrl bivši primarij solnograške bolnišnice, dr. Göttinger, ki je zapustil „Schulvereinu“ 100.000 kron.

— **Zagreško vseučilišče brez dijakov.** Iz Zagreba javljajo, da je 1079 vseučilišnikov dvignilo svoje demisije. Ustevši sem nad 70 farmaceutov, ki jim ni treba demisije, in bogoslovce, ki se niso mogli pridružiti štrajku, se sodi, da je število štrajkujočih dijakov na vseučilišču dovršeno in popolnoma izčrpano ter da ni več nobenega, na katerega bi se mogel Rauch naslanjati.

— **Dve novi vseučilišči na Irskem.** Iz Londona poročajo: Spodnja zbornica je v drugem čitanju sprejela zakonski načrt, s katerim se predlaga ustanovitev dveh novih vseučilišč na Irskem. Za predlog je glasovalo 352, proti pa 38 poslancev.

— **Šole na kmetih.** Uradni list naznanja zakon, da se na kmetih preosnujejo šole tako, da se bodo učenci in učenske v višjih razredih učili praktičnega kmetijstva. Pri vsaki šoli bo tri in pol ha zemlje, ki jo bodo obdelovali šolarji po navodilih učiteljevih. Ta odlok, izdan od ministrstva, pa je priobčil uradni list — v Rumuniji.

— **Z zagreškega vseučilišča.** Pretekli petek so bili na zagreškem vseučilišču promovirani za doktorje trije Židje in en Francoski pristaja. Akademski centralni odbor je izdal nato odprto pismo, v katerem jim izreka preziranje in bojkot, ker so na profaniranem vseučilišču iskali svojo čast.

— **Bogoslovska akademija na Velehradu.** Češki list „Našinec“ poroča, da se je dobil neki mecen, ki hoče ustanoviti cirilomethodijsko akademijo, najbrže na Velehradu. Na tej akademiji bodo mogli duhovniki vseh narodov dobiti doktorski naslov. Na akademiji bodo stolice za zgodovino dogem, zgodovino razkolov, slovenskih jezikov, slovenskih literatur in sociologije. Akademija se ustanovi v prihodnjem desetletju.

Z gospodarskega polja.

— **Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani** je imela svoj občni zbor. Zastopanih je bilo okoli 60 članic-zadrug izmed 94, ki tvorijo zvezo. Dasi obstaja ta zveza šele 8 mesecev je dosegla že nepričakovano lepih uspehov. V odbor so izvoljeni možje iz vseh slovenskih pokrajin. Načelnik je deželni poslanec g. Lenarčič z Vrhnike.

— **V Ptuj in okolici** uničujejo gosence in neizmerna množina rjavih hroščev cvetje in listje sadnega drevoja.

— **Planine** se bodo začele izboljševati v velikem obsegu na Gorenjskem. Vlada je že izdelala načrte, ki bodo tudi predloženi kranjskemu deželnemu zboru.

— **Zadružništvo na Hrvaškem** krasno napreduje. L. 1866. je bila na Hrvaškem samo 1 zadruga, konec leta 1905. pa jih je bilo že 642.

— **Pomen mlekarstva** je mogoče očitno spoznati iz statističnih števil, ki jih objavlja nemška kmetijska družba. L. 1900. se je na Nemškem dobilo mleka in izdelalo mlečnih izdelkov za 2642 milijonov mark, dočim se je pridelalo rži in pšenice za 2252, krompirja za 875, sladkorja za 418, špirta za 94 milijonov mark. Čisti dohodki vseh državnih in zasebnih železnic v Nemčiji v znesku 2437 milijonov mark ne dosežajo vrednosti mlekarških izdelkov.

— **Bosanski tobak se podraži.** Kakor poročajo iz Mostara, se v kratkem povišajo cene bosanskemu tobaku in cigaretam.

— **Madjarsko gospodarstvo na železnicah.** Začetkom tega meseca je bilo pri madjarskih železnicah povišanih v službi 320 viših uradnikov s plačo od 10.000 K do 4200 K, a med temi ni nobenega Hrvata, marveč so sami Madjari. V plačilni razred 3800 K je povišan le en Hrvat, a na plačo od 2300 K samo trije, od 2000 K zopet samo trojica. 1900 K samo sedem — dočim je v tem razredu (od 3800 K do 1900) povišanih kakih 600 Madjarov. Torej je povišanih 903 Madjarov in le 14 Hrvatov.

— **Razstava v Jaroslavu v Galiciji.** V Jaroslavu bo otvorjena meseca avgusta obrtno-kmetijska razstava.

— **Kočevska slovenska posojilnica** lepo napreduje. Posluje še-le štiri tedne, a je že v tem kratkem času imela prometa 106.322 K 07 stotink.

— **Pridelek vina v Srbiji.** V Srbiji so v zadnjih letih nasadili vinograde, uničene od filoksera, z novimi ameriški trtami. Od tedaj narašča tudi produkcija vina. — Leta 1900 je Srbija pridelala 146.301 hektolitrov.

Največ vina se pridelava v okrajih Kragujevac, Krajina, Vranj in Smederovo.

— **Kanal med Donom in Volgo.** „Agencija Stefani“ javlja, da se se koncesionari za kanal med Donom in Volgo, ki bi v dolžnosti 80 km spojil Kaspijsko s Črnim morjem in bi stal 100 milijonov rubljev, pričeli pogajati z inženirjem Canado, da zamenja stari načrt z novim, ki temelji na njegovem posebnem sistemu.

— **Tisoč železniških voz za Srbijo.** V Belgradu pretresajo ponudbe za naročbo 1000 železniških voz ter večjega števila koles in stavbnega materiala. Ponudbe so došle iz Avstrije, Ogrske, Belgije, Francoske in Nemčije.

— **Organizacija poljedelskih delavcev.** Z Dunaja poročajo, da je pričela socialna demokracija snovati strokovna društva za poljedelske delavce. Od druge strani so tudi krščanski socialci pričeli organizovati poljedelske delavce.

— **Jagode in gobe v državnih gozdih** bodo smeli zastopati ubožni ljudje, ki bodo morali o svojem siromaštvu imeti potrdilo od svoje občine. Ta odredba stopi v veljavo že letošnje poletje.

Raznoterosti.

— **Število doencev,** ki so umrli v zadnjih desetih letih v Avstriji, presega število vseh drugih modernih držav, kakor izkazuje statistika. In vendar je za izučene in pridne ljudi še mnogo dela v Avstriji, bodisi v obrti, ki se razvija, bodisi v kmetiji, kjer pogrešamo delavcev. Nemci se pritožujejo, da Slovanci, Čehinje in tudi Slovenke (n. pr. na Južnem Štajerskem) boljše vzrejujejo otroke, da je umrljivost pri nemških otrokih večja kot pri naših in da bodo Slovanci zaradi tega dejstva izpodrinili Nemce iz njihovih dobrih mest. Želimo, da bi slovenske matere, ki so dovolj močne in zdrave, da hranijo majhne otroke same, tudi same dojile. To nam najbolj ohranja nežno dečo in najprej pomaga, da postane mlad zaroč močan. Naj bi pa pri vzgoji otrok tudi pomagali očeti v začetku tako, da ne preoblagajo žene s pretežkim delom, v poznejši dobi pa z dobrim poukom mladine! Ohranimo najprej sami sebe in ohranili bomo narod!

— **V samostanu benediktin v Trstu** so se godile čudne reči. Prednica je bila mlada nuna Salezija Susan, bivša učiteljica v tržaški okolici, ki jo je protežiral škof Nagl. Nekatere nune z očitno so bile preveč vesele, in moških obiskov ni manjkalo. Skandalom se je prišlo na sled. Sedaj pošljejo Naglo varovanko v kak samostan nemške regule na sever.

— **Tudi delitev dela.** Sydney Smith pravi: „Cerkvene zapovedi o praznikih in postih ljudje sploh še dovolj dobro spoštujejo. Bogataši upoštevajo praznike, siromaki poste.“

— **Prepoved goldinarske veljave.** Dunajski uradni list je prinesel odredbo, s katero se prepoveduje raba goldinarske veljave v poslovanju trgovcev in obrtnikov z občinstvom. Kdor bi se zoper to pregrešil, bo kaznovan z globo od 2 do 200 K, oziroma z zaporom od 6 ur do 14 dni. Odredba stopi s 1. julijem v veljavo. Če bo le kaj pomagalo? Kronsko veljavo imamo že dolgo, in vendar se še vedno precej računava v goldinarjih in krajcarjih.

— **Grozna nesreča** se je zgodila v tvornici za usnje gosp. Karla Pollaka v Kranju. Neki 19letni delavec je namreč prišel preblizu transmisijnega jermena, ki ga je zgrabil ter mu odtrgal roko. Pri tem ga je pa zasakalo parkrat okrog, da so začeli posamezni deli trupla kar leteti po tvornici. Ko so ustavili stroj, ni bilo več mladeniča, ampak samo razmesarjeni kosi mesa so ležali po tleh, glava pa je visela na nekem jermenu pod stropom.

— **Prošnja na novorojenčka.** Ko se je cesarju Napoleonu rodil sin, ki je dobil takoj naslov rimskega kralja, je naslovila mlada vdova, ki ji je mož padel v boju, na novorojenčka „prošnjo za pokojnino sebi in svojim peterim otrokom. Cesar se je smejal od sreče ter šel v spremstvu svojih dvorjanikov k zibelki novorojenčka, mu prebral glasno celo prošnjo, nato nekoliko počakal, potem pa sinčka poljubil, rekoč: „Kdor molči, potrjuje“. In pokojnina je bila dovoljena.

— **V vezuvno žrelo** se je vrgel 26letni posestnik Ivan Wirthust iz Monakovega je pred par tedni odpotoval v Italijo s prijateljem in tam popival noč in dan. Ko je šel na Vezuv, je vzkliznil: „Na snidenje na onem svetu!“ ter se vrgel v žrelo.

— **Kraj, kjer solnce večkrat na dan vzhaja in zahaja.** V Špitalu na Pyhrnu, kjer kopljejo železniški predor, imajo to posebnost, da jim pozimi večkrat na dan solnce zaide ter se zopet pokaže. Solnce kroži namreč za skalovitimi vrhovi gore Bosruk. Vselej, kadar pride vmes gorski rogelj, se solnce za nekaj časa popolnoma skrije ter nastane polmrak, kakor bi zašlo, a čez nekaj časa se pokaže med rogovi. To je opazovati le nekaj dni pozimi. Poleti tega zanimivega prirodnega pojava ni, ker kroži solnce visoko nad goro. Ime gore izvajajo Nemci od „Böser Rücken“, a prvotno ime je bilo brezdomno slovensko, kakor so tudi slovensko pogorje Kozjak ob Dravi na Štajerskem Nemci prekrstili v Posruck.

— **Grozovit vihar** je divjal po ameriških državah Mississippi, Alabama in Lujiziana.

Orkan je več naselbin popolnoma razdjal, več mest pa močno poškodoval. Na stotine ljudi, posebno Zamorcev, je ubitih. Samo v Atlanti je mrtvih 250, ranjenih pa nad 400 oseb. — Vsa škoda pa se niti približno ne more konstatirati, ker so skoraj povsod tudi telegrafične stacije poškodovane.

— **Oživel jo je poljub.** V angleškem mestu Tonbridge je umrla soproga nekega železničarja Cartona. No, ni umrla v resnici, ampak je prešla v povsem krčevito stanje. V tem stanju je, ležeča že v krsti, vse okoli sebe čutila, ali ni mogla ni govoriti niti se premakniti. Prej nego so zabili krsto, se je nagnil mož nad njo in jo poljubil na lice, in na svojo radost je očutil, da ji je lice toplo. Poklicani zdravnik je v resnici konstatiral samo obumrlost. Bolnico so prenesli v bolnišnico, kjer je v kratkem okrevala. Po ozdravljenju je žena s pretresljivimi besedami pripovedovala o svoji žalosti in obupnosti, ki sta se jo lotili, ko je videla, da pojde živa v grob. Zaradi razburjenosti ji je menda udarila kri silneje v obraz in to je bila njena sreča; drugače bi bila že pod zemljo.

— **5000ega mrliča** so te dni sežgali v krematoriju v Goti. Krematorij v Goti je najstarejši v Nemčiji. Leta 1878. so sežgali prvega mrliča. Leta 1879. so jih sežgali 18, leta 1898. že 432. Od tedaj so zgradili krematorije v raznih drugih mestih, in zaradi tega se je število mrličev, ki so jih sežgali, znižalo, v zadnjem času je pa zopet naraslo.

— **Promet s tujei v Bosni.** Iz Sarajeva poročajo, da je promet s tujei v tem letu jako živahen. Dosedaj se je število tujcev nasproti lanskemu letu podvojilo.

— **Tropična vročina na Romunskem.** Z Bukarešte poročajo, da je vladala nekoliko dni po Romunski tropična vročina. Toplomer je kazal 36 stopinj v senci. V južni Valahiji je pšenica v nevarnosti zaradi suše, tudi koroza potrebuje dežja.

— **Milijonar — tat.** Na ruski Nikolajevski železnici so prišli na sled velikim tatvinam. Na preiskavi proti uslužbenecem v Moskvi se je pokazalo, da je znani milijonar Krasanin tudi sokrivec. Po njegovih agentih so bili oddani za njegovo tvornico celi vagoni ukradenega železa. Kupalet je tudi ponarejene papirje o blagu, ki ga uslužbenici niso dostavili adresatom. Ogromno obteževalnega gradiva so podali uslužbenici na tehnični postaje.

— **Štrajna rodovinska drama zaradi bede.** Na Dunaju je 40letni krojaški pomočnik, vdovec I. Wittinger zaradi silne bede umoril svoja 10. in 6. letnega sina, svojo hčerko težko ranil, nato pa še samega sebe usmrtil.

— **Šest milijonov letne plače** dobiva inženir J. F. Hommond, uslužben pri rudniški družbi Guggenstein v Washingtonu. Hommond je znan kot prvi raziskovalec in poznavalec zlata.

— **Češki list v Zagrebu.** Zagrebški Čehi so nedavno tega sklenili izdajati politično-gospodarski list, ki bo izhajal enkrat na teden.

— **Kolkje je vseh Slovanov.** Po najnovejših popisih je Rusov 65.054.000, Malorusov 30.925.000, Belorusov 6.861.000, Poljakov 19.200.000, Hrvatov in Srbov 9.133.000, Čehov 7.237.000, Bolgarov 5.440.000, Slovakov 2.671.000, Slovencev 1.475.000, Kašubov 366.000, lužičkih Srbov 176.000. Potemtakem je vseh Slovanov okoli 148 in pol milijona. V avstro-ogrski monarhiji jih živi od teh okoli 23 milijonov.

— **Zapuščina umorjenega namestnika grofa Potockega.** Gališki listi poročajo, da je gališki namestnik grof Potocki zapustil glavnice v znesku 160 milijonov in 100.000 orolov sveta v Galiciji, Rusko-Poljski, Ukrajini, na Ogrskem in Moravskem. Po fideikomisnih statutih rodovine Potocki je dedič vsega tega 11letni sin grofov, Adam. Drugi otroci dobe vsak po dva milijona kron.

— **Vas na dnu jezera.** V antrona-plonski dolini v Italiji so razkrili ostanke stare naselbine Antrona-plona, ki se je leta 1642. s prebivalci vred pogreznila v jezero enakega imena. Jezero je nastalo, ker se je zrušil velik zemeljski plaz ter zaprl pot močnemu gorskemu potoku.

— **Kako delajo Čehi.** Za Ustredni Matice školska je od 1893. do danes nabralo neko omizje v Slavkovem 13.104 K.

— **Prišedenje delavcev-izseljencev.** Zadnja leta se je iz Evrope izselilo v Združene države 1.200.000 do 1.500.000 delavcev, ki so poslali v Evropo vsako leto povprečno 1200 mil. kron. V zadnjih petih letih se more od te vsote odbiti na Italijo 350 mil., na Avstro-Ogrsko 325 mil., na Angleško, Rusijo in Skandinavijo po 125 mil., na ostale države odpade pa okoli 75 milijonov.

— **Mački podedovali 40.000 frankov.** „Daily Telegraph“ poroča iz Novega Jorka: Pred nekoliko leti je v Wicksarru v Pensilvaniji umrl neki prijatelj živali. V svoji oporoki je zapustil svojima dvema mačkama kakor svojima dedičema dosmrtni užitek obresti od glavnice, ki je znašala 40.000 frankov. Ena se je zvala „Pinkie“, druga pa „Blankie“. Prvi ni bilo sojeno, da dolgo uživa namenjeno ji zapuščino. Poginila je in tako je Blanki ostal ves imetek. Pred kratkim časom je tudi druga poginila. Zakopali so jo nekje na vrtu, a njena hraniteljica je glasom oporoke postala dedinja svojih gojenk.